

**JAUNIMO VASAROS UŽIMTUMO IR INTEGRACIJOS Į DARBO
RINKĄ PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO ANYKŠČIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖJE
POREIKIO IŠTYRIMO NUSTATYMO ĮVERTINIMO DARBO GRUPĖS PASIŪLYMAI**

2023 m. balandžio 17 d.

Anykščiai

Anykščių rajono savivaldybės 2023 m. vasario 1 d. mero potvarkiu Nr. 1-MP-9 „Dėl darbo grupės sudarymo“ sudaryta Jaunimo vasaros užimtumo ir integracijos į darbo rinką programos (toliau – **Programos**) įgyvendinimo Anykščių rajono savivaldybėje poreikio ištyrimo nustatymo įvertinimo darbo grupė. Darbo grupė posėdžių metu įvertino galimybę įgyvendinti Programą, aptarė administravimo klausimus ir teikia siūlymus dėl Jaunimo vasaros užimtumo ir integracijos į darbo rinką programos įgyvendinimo Anykščių rajono savivaldybėje.

Darbo grupės posėdžių metu buvo svarstyta:

1. Dėl Programos poreikio Anykščių rajono savivaldybėje.

Darbo grupė suburta Anykščių rajono savivaldybės Jaunimo reikalų tarybos (toliau – SJRT) iniciatyva. Prieš priimdama sprendimą dėl Programos poreikio darbo grupė apžvelgė SJRT vykdytą Anykščių rajono mokinių apklausą bei į posėdį pakvietė Anykščių rajono darbdavius, vasaros metu įdarbinančius jaunos žmones.

Darbo grupė posėdyje susitiko su darbdaviais, jų atstovais iš MB „Traukos slėnis“, UAB „Virema“, MB „Novėja“, A. Baranausko ir A. Vienuolio-Žukausko memorialinio muziejaus, Anykščių rajono vartotojų kooperatyvo, UAB „Deivana“, MB „Skanu skanu“, UAB „Anšilas“. Tai darbdaviai, bendrai per 2022 m. vasarą įdarbinę apie 50 mokyklinio amžiaus jaunuolių. Jų teigimu, tokia Programa Anykščių rajone būtų vertinga, jie mato prasmę įdarbindami jaunos žmones bei sutiko, kad tokia Programa būtų puikus paskatinimas ne tik verslui, bet ir jauniems žmonėms Anykščių rajone įsilieti į darbo rinką nuo kuo jaunesnio amžiaus, nes rasti motyvuotus, disciplinuotus darbuotojus yra sudėtinga.

2022 metų rugsėjo – spalio mėnesiais SJRT ir jaunimo reikalų koordinatorė vykdė Anykščių rajono 8-11 klasių mokinių apklausą, siekdami išsiaiškinti jaunų žmonių poreikį dirbti vasaros atostogų metu. Iš 485 apklaustųjų 202 (41,6 proc.) teko dirbti vasaros atostogų metu, 145 neteko (29,8 proc.), o 137 dirbti norėjo, tačiau negalėjo (28,2 proc.). Iš pastarųjų daugiausia 36 mokiniams (26,2 proc.) nepavyko įsidarbinti, nes darbdavys skeptiškai žiūrėjo į jų amžių, o 9-iems sutrukdė patirties trūkumas. Respondentai įvardijo, kad nedaug žmonių nori įdarbinti nepilnamečius, reikėjo pagalbos, nebuvo tiek daug galimybių. Net 324 (66,8 proc.) mokinių nurodė, kad mokinių darbas vasaros atostogų metu yra svarbus, suteikiantis galimybę įgyti patirties ir išbandyti save (38,1 proc.) bei galimybę užsidirbti pinigų, geriau suprasti jų reikšmę (19,7 proc.).

Atsižvelgdama į pateiktą mokinių bei Anykščių rajono darbdavių nuomonę, darbo grupė priėmė išvadą, kad šios Programos įgyvendinimas yra tikslingas ir darbdavių bei jauno amžiaus žmonių poreikis dalyvauti Programoje būtų didelis.

Darbo grupė pritaria ir Programos tikslui – sudaryti palankias sąlygas kokybiškam jaunimo užimtumui didinti vasaros atostogų metu.

Dėl Programos jaunuoliai galėtų lengvai pasiekti visus vasaros laikotarpio darbo pasiūlymus, o darbdaviams už savo įmonėje ne mokslo metų laikotarpiu (liepos–rugpjūčio mėn.) įdarbintus mokinius būtų mokama pinigine kompensacija darbo užmokesčiui, taip skatinant jaunų žmonių integraciją į darbo rinką.

2. Dėl Programos įgyvendinimo gairių.

Programos apraše Darbo grupė siūlo numatyti, kad Programa turėtų būti skirta Anykščių rajono savivaldybės jaunimui nuo 14 m. iki 19 m. (21 m., jei turi negalią) (įskaitytinai) besimokančiam Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje registruotoje ugdymo įstaigoje pagal pagrindinio ir vidurinio ugdymo programą arba mokosi Aukštaitijos profesinio rengimo centro Anykščių filiale. Programos vykdymo ir kompensuojamų išlaidų periodas – liepos–rugpjūčio mėnesiai, ne ugdymo proceso metu.

Pagrindinis Programos vykdymo uždavinys: skatinti bendradarbiavimą su Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje veikiančiu verslo sektoriumi, pagerinti jaunimo profesinio orientavimo kokybę, užimtumą mokinių vasaros atostogų metu.

Darbo grupė siūlo, kad norėdami dalyvauti Programoje, darbdaviai iš anksto paskelbtu laikotarpiu turėtų registruotis nurodydami ieškomų darbuotojų pareigybes, bei jaunų žmonių, kurių norėtų priimti, skaičių. Vėliau, registruotąsi ieškantys darbo jaunuoliai, kurie pasirinktą norimą darbo pasiūlymą, dalyvautų darbo pokalbyje ir suderėtų dėl darbo sutarties.

Iki Programos vykdymo laikotarpio su darbdaviu, jaunuoliu bei Anykščių rajono savivaldybe turėtų būti sudaryta trišalė sutartis dėl darbo užmokesčio kompensavimo. Darbdavys už patirtas darbo užmokesčio išlaidas turėtų atsiskaityti Apraše nurodyta tvarka.

3. Dėl kitų šalies savivaldybių patirties.

Darbo grupės vadovas ir nariai bendravo su Utenos rajono savivaldybės atstovu Pauliumi Čyvu, gilinosi į kitų šalies savivaldybių analogiškos Programos aprašus. Utenos rajono savivaldybės tarybos narys Paulius Čyvas buvo pakviestas į darbo grupės posėdį, papasakojo apie Programos įgyvendinimą pirmaisiais metais (2019 m.) Utenos rajone, taip pat paaiškino apie Programos finansavimo pokyčius, nurodė Programos vykdytojo pasirinkimą.

Pirmaisiais Programos veikimo metais Utenos rajonas Programai skyrė 35 000 Eur sumą, kuri buvo išnaudota pilnai. Būtina atsižvelgti į tai, kad Utenos rajono bendrojo ugdymo įstaigose mokosi apie 1500 14–19 m. amžiaus jaunuolių – tai yra daugiau nei tris kartus didesnis jaunų žmonių skaičius negu Anykščių rajone. Remiantis šiuo pavyzdžiu Darbo grupė pirmaisiais Programos metais (2024 metais) siūlo skirti 10 000,00 Eur sumą.

4. Dėl Programos administravimo.

Pagal Programos įgyvendinimo gaires ir aprašą, Programoje dalyvauti galės tik jaunuoliai, besimokantys bendrojo ugdymo ar profesinio ugdymo įstaigose Anykščių rajone, taip pat tie darbdaviai, kurie veiklą vykdo Anykščių rajone.

Darbo grupės vadovas atliko visų šalies savivaldybių, vykdančių jaunimo užimtumo vasarą ir integracijos į darbo rinką programą, aprašų analizę bei pateikė informaciją, kad daugumoje savivaldybių (24) Programą administruoja tos savivaldybės administracijos jaunimo reikalų koordinatorius (vyr. specialistas) – vienas arba su sudaryta komisija / darbo grupe. Tik keliuose savivaldybėse Programą kuruoja kitos įstaigos (pvz. atvirieji jaunimo centrai ar verslo informacijos centras).

Darbo grupė, atsižvelgdama į kitų šalies savivaldybių pavyzdžius, siūlo šios Programos vykdymą (administravimą) pavesti Anykščių rajono savivaldybės administracijos Jaunimo reikalų koordinatoriui (vyr. specialistui), skiriant priemoną už papildomų funkcijų atlikimą. Taip pat Darbo grupė siūlo nustatyti, kad Programos finansinę kontrolę atliktų Anykščių rajono savivaldybės administracijos Finansų ir apskaitos skyrius.

5. Dėl Programos viešinimo ir informacinės darbo vietų platformos.

Darbo grupė siūlo pavesti Programą viešinti (pateikti informaciją apie Programos įgyvendinimą interneto svetainėse ir kitose žiniasklaidos priemonėse) savivaldybės administracijos Jaunimo reikalų koordinatoriui, savivaldybės Jaunimo reikalų tarybai.

Didinant jaunų žmonių ir darbdavių įsitraukimą į Programą, darbo grupė siūlo savivaldybės puslapyje sukurti patogią darbo skelbimų platformą, kurioje galėtų registruotis darbdaviai, norintys vasaros metu įdarbinti jaunus žmones bei jaunuoliai, norintys įsidarbinti. Tokioje platformoje darbdaviai galėtų patalpinti darbo skelbimus, o jaunuoliai viešai ir lengvai pasiekti visus skelbimus bei pateikti norą įsidarbinti. Tokios patogios platformos veikia ir kitose Lietuvos savivaldybėse, pavyzdžiui, Utenos rajone (platforma pasiekama internetiniu adresu: <https://utenosvic.lt/darbas/>). Tokios platformos Utenos rajonui sukūrimas kainavo apie 1000 (vienas tūkstantis) Eur.

Darbo grupė siūlo investuoti lėšas į aptartos platformos sukūrimą.

6. Dėl Programos reikalavimų darbdaviams.

Diskusijų metu Darbo grupė svarstė dėl keliamų Programos reikalavimų darbdaviams. Darbo grupė siūlo į Programos aprašą įtraukti punktus, kad Programoje gali dalyvauti Lietuvos Respublikoje įsteigti juridiniai asmenys bei Smulkaus ir vidutinio verslo subjektai, kurie veiklą vykdo Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje, taip pat Lietuvos Respublikos piliečiai, kurie verčiasi individualia veikla ir veiklą vykdo Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje.

Siūloma, kad Programoje dalyvauti negalėtų jauni žmonės toje pačioje darbovietėje, kurioje ketina dirbti Programos įgyvendinimo laikotarpiu (liepos 1 d. – rugpjūčio 31 d.), bet yra įdarbinti iki einamųjų metų liepos 1 d. bei darbdavio šeimos nariai.

Siūloma, kad darbdaviui, dalyvaujančiam Programoje, už kiekvieną įdarbintą jauną žmogų darbo užmokesčio lėšos kompensuojamos per mėnesį 300,00 (trys šimtai) Eur už vieną jauną žmogų, įdarbintą visu darbo krūviu bei sudarant trišalę sutartį tarp Anykščių rajono savivaldybės, darbdavio bei įsidarbinančio jauno žmogaus. Maksimali kompensacijos suma vienam įdarbintam jaunuoliui per visa įdarbinimo laikotarpį einamaisiais kalendoriniais metais negali viršyti 600,00 (šešių šimtų) Eur.

7. Dėl Programos finansavimo.

Darbo grupė, atsižvelgdama į kitų savivaldybių patirtį, pirmaisiais Programos veikimo metais (2024 m.) siūlo finansuoti Programą skiriant 10 000,00 Eur sumą, taip potencialiai kompensuojant 16 jaunų žmonių atlyginimą liepos-rugpjūčio mėnesiais (su sąlyga, kad jaunuoliai išdirbs visą laikotarpį pilnu darbo krūviu).

Darbo grupė, atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, siūlo:

1. įgyvendinti jaunimo vasaros užimtumo ir integracijos į darbo rinką programą Anykščių rajone 2024 metais;
2. pavesti Anykščių rajono savivaldybės administracijos Jaunimo reikalų koordinatoriui (vyr. specialistui) iki 2023 m. spalio 1 d. parengti Anykščių rajono savivaldybės jaunimo vasaros užimtumo ir integracijos į darbo rinką programos aprašą;
3. pavesti Anykščių rajono savivaldybės administracijos Jaunimo reikalų koordinatoriui (vyr. specialistui) administruoti Programą;

4. didinti Programos prieinamumą jauniems žmonėms ir darbuotojams investuojant lėšas ir sukuriant patogią internetinę platformą, kurioje jaunuoliams būtų pasiekiami darbdavių sukurti darbo pasiūlymai;

5. pirmaisiais Programos metais skirti 10 000,00 Eur finansavimą, numatant šias lėšas savivaldybės biudžete.

Pirmininkas

Šarūnas Grigonis

Darbo grupės nariai:

Jurgita Banienė

Inga Beresnevičiūtė

Jolanta Jucevičienė

Dangira Nefienė

Mindaugas Sargūnas

Augustė Simanonytė

Laura Stalaukaitė